

Participarea României la Al Doilea Război Mondial

1. Cadrul internațional

- 1 septembrie 1939 - invazia germană a Poloniei ⇒ izbucnirea celui de-al Doilea Război Mondial (1939-1945);
- 6 septembrie 1939-22 iunie 1941 - România și-a declarat neutralitatea vis-a-vis de noul conflict.

2. Regimul antonescian (1940-1944)

- 6 septembrie 1940 - în fruntea guvernului a fost numit generalul (1941: mareșal) Ion Antonescu (1940-1944), naționalist și adept al unui regim autoritar, iar Carol al II-lea a abdicat și a părăsit țara;
- 14 septembrie 1940 - Ion Antonescu i-a cooptat la guvernare pe legionari ⇒ România a devenit stat național-legionar (14 septembrie 1940-14 februarie 1941);
- 23 noiembrie 1940 - România a aderat la Pactul Tripartit, format din Germania, Italia și Japonia;
- 21-23 ianuarie 1941 - a avut loc rebeliunea legionară, o despărțire violentă între partidul Totul pentru Țară, condus de Horia Sima, și guvernul militar condus de generalul Antonescu: după o scurtă perioadă de colaborare (3 luni) între forțele legionare și militari, cooperare sistată în urma acumulării de disensiuni între cele două puteri conducătoare, cauzată de excesele politice și asasinatele legionarilor (26/27 noiembrie 1940: masacrul de la Jilava; asasinarea lui Nicolae Iorga și a lui Virgil Madgearu) ⇒ înfrângerea partidului de extremă dreapta și impunerea dictaturii militare antonesciene (pe parcursul rebeliunii grupările legionare au aplicat tactici teroriste, vizând populația Bucureștiului, în special evreii din capitală);
- 27 ianuarie 1941-23 august 1944 - România a fost condusă de generalul (mai târziu mareșal) Ion Antonescu, pe baza decretelor-legi: s-au adoptat măsuri de reformă administrativă; s-a accentuat caracterul antisemit al regimului antonescian, peste 200.000 de evrei și rromi fiind deportați în lagărele morții din Transnistria.

3. De la războiul din Est la campania din Vest

- **22 iunie 1941** - *Operațiunea Barbarossa*: România a atacat U.R.S.S. (la conflict au participat Armatele române I și a IV-a), alături de Germania, „în speranța readucerii în hotarele țării a Basarabiei, Bucovinei de Nord și a Ținutului Herței, ocupate de sovietici în 1940”;
- 22 iunie-26 iulie 1941 - armata română a eliberat teritoriul Basarabiei și nordului Bucovinei;
- 17-19 iulie 1941 - în speranța anulării Dictatului de la Viena (1940), Antonescu a acceptat cererea lui Hitler de continuare a războiului dincolo de Nistru, opțiune criticată de liderii politici Iuliu Maniu și Constantin I. C. Brătianu ⇒ invazia teritoriului sovietic și declanșarea conflictului cu forțele Aliate sau Națiunile Unite;
- 19 august 1941-29 ianuarie 1944 - teritoriul dintre Nistru și Bug, Transnistria, a fost administrat de România, devenind zona pentru deportarea evreilor și rromilor;
- 22 august 1941 - Ion Antonescu a devenit mareșal al României;
- 7 decembrie 1941 - Regatul Unit a declarat război României;
- 12 decembrie 1941 - România a declarat război S.U.A., la o zi după declanșarea ostilităților germano-americane (11 decembrie) ⇒ 5 iunie 1942 - S.U.A. a declarat război României;
- 1942-1943 - armata română, alături de cea germană, a cucerit Peninsula Crimeea (octombrie 1941-iunie 1942), a participat la luptele din Kuban, Munții Caucaz, bătălia pentru Cotul Donului (19-25 noiembrie 1942) și Stalingrad (23 august 1942-2 februarie 1943);
- 2 februarie 1943 - armata germană a fost înfrântă în bătălia pentru Stalingrad ⇒ începutul contraofensivei Armatei Roșii;
- 1943 - în condițiile înfrângerilor suferite de forțele Axei, cu aprobarea lui Ion Antonescu, prin intermediul ministrului de externe Mihai Antonescu, România a inițiat discuții secrete cu Aliații

(S.U.A, Regatul Unit și U.R.S.S.) pentru încheierea unui armistițiu, în mai multe orașe și capitale din statele declarate neutre (Cairo, Istanbul, Ankara, Madrid, Lisabona, Roma, Berna și Stockholm) ⇒ negocierile au eșuat deoarece Aliții au cerut capitularea necondiționată a României, iar Antonescu a refuzat condițiile impuse de sovietici;

- 1 august 1943 - *Operațiunea Tidal Wave*: la Ploiești, bombardament aerian al S.U.A. asupra rafinăriilor de petrol, cu scopul de a opri livrările de petrol românesc către Germania;

- aprilie 1944 - în nordul Moldovei, au pătruns forțele sovietice;

- 4 aprilie 1944 - în București, bombardamente ale Aliților asupra obiectivelor de cale ferată și petroliere;

- 20 iunie 1944 - forțele de opoziție din România s-au grupat în Blocul Național Democrat, cu scopul de a îl înlătura pe mareșalul Ion Antonescu de la conducere și scoaterea României din alianța cu statele Axei;

- 20 august 1944 - pe frontul Iași-Chișinău, sovieticii au declanșat ofensiva;

- **23 august 1944** - mareșalul Ion Antonescu a fost arestat la ordinul regelui Mihai I și România s-a alăturat forțelor Aliate (reprezentate de sovietici) ⇒ prăbușirea frontului german din Peninsula Balcanică;

- 23 august 1944, ora 22:00 - la București, a fost difuzată *Proclamația regelui către țară*, prin care s-a anunțat sfârșitul dictaturii antonesciene, ieșirea României din războiul împotriva Națiunilor Unite și întoarcerea armelor împotriva Germaniei;

- 12 septembrie 1944 - la Moscova, delegația română a semnat Convenția de armistițiu cu Aliții:

a. România a fost considerată stat învins;

b. Statul român a fost obligat să întrețină armata sovietică de ocupație și să participe la război împotriva Germaniei cu 12 divizii (o divizie: 10.000-15.000 soldați);

c. România a fost obligată să acorde libertate totală de mișcare Aliților aflați pe teritoriul său;

d. Anularea Dictatului de la Viena, nord-vestul Transilvaniei trecând sub administrarea armatei sovietice, hotărârea finală în privința acestui teritoriu fiind rezervată conferinței de pace;

e. Frontiera sovieto-română a fost fixată pe linia râului Prut.

- 23 august-25 octombrie 1944 - teritoriul românesc a fost eliberat de sub controlul forțelor germane și maghiare: București și nord-vestul Transilvaniei, până la Carei și Satu-Mare;

- 25 octombrie 1944-8 mai 1945 - în Ungaria, Cehoslovacia și Austria, forțele românești s-au luptat cu cele germane ⇒ aproximativ 170.000 de soldați și 1 miliard de dolari pierderi;

- 8 mai 1945 - în Europa, încheierea celui de-al Doilea Război Mondial;

- 1 iunie 1946 - judecarea, condamnarea și execuția „*lotului Antonescu*” pentru crime de război: Ion Antonescu (conducătorul statului); Mihai Antonescu (Ministrul afacerilor străine); Gheorghe Alexianu (guvernatorul Transnistriei); Constantin Z. („Piki”) Vasiliu (comandantul Jandarmeriei);

- 10 februarie 1947 - la Paris, s-a semnat Tratatul de pace, prin care s-a pus capăt celui de-al Doilea Război Mondial: României, reprezentată de ministrul de externe Gheorghe Tătărescu, nu i s-a recunoscut statutul de cobeligeranță, i s-a impus plata unei despăgubiri de război către U.R.S.S. (300 milioane de dolari) și i s-a returnat nord-vestul Transilvaniei.

4. Urmări

- România a pierdut 57.244 km² din teritoriul național (19.36%) și 4.074.000 locuitori (20.44%), iar economia națională a fost pusă la dispoziția forțelor sovietice;

- statul român a intrat în sfera de influență sovietică ⇒ instaurarea regimului comunist (30 decembrie 1947-22 decembrie 1989).

Pentru o mai bună înțelegere a subiectului studiat vizionați următoarele videoclipuri:

<https://www.youtube.com/watch?v=DOQSJBE21nc>

<https://www.youtube.com/watch?v=-rWX6-PaEYk>

BIBLIOGRAFIE:

1. Barnea, Alexandru (coordonator), Manea, Vasile Aurel, Palade, Eugen, Teodorescu, Bogdan, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Corint, București, 2007.
2. Petre, Zoe (coordonator), Căpiță, Carol, Stănescu, Ecaterina, Lung, Ecaterina, Livadă-Cadeschi, Ligia, Ciupală, Alin, Țurcanu, Florin, Vlad, Laurențiu, Andreescu, Sorin, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Corint, București, 2008.
3. Adăscăliței, Felicia, Lazăr, Liviu, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Corvin, Deva, 2007.
4. Băluțoiu, Valentin, Grecu, Maria, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2007.
5. Scurtu, Ioan, Cristea, Niculae, Curculescu, Marian, Dincă, Constantin, Soare, Aurel Constantin, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Economică Preuniversitară, București, 2008.
6. Dondorici, Florentina, Lica, Elena Emilia, Poamă, Emil, Ionescu, Vasile, Osanu, Octavian, Stoica, Relu, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Gimnasium, București, 2008.
7. Stan, Magda, Vornicu, Cristian, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Niculescu ABC, București, 2015.
8. Bărbulescu, Mihai, Deletant, Dennis, Hitchins, Keith, Papacostea, Șerban, Teodor, Pompiliu, *Istoria României*, Editura Corint Educațional, București, 2014.
9. Constantiniu, Florin, *O istorie sinceră a poporului român*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2008.
10. Hitchins, Keith, *România: 1866-1947*, Editura Humanitas, București, 2017.
11. Guida, Francesco, *România în secolul XX*, Editura Cartier, Chișinău, 2019.
12. Guida, Francesco, *Cealaltă jumătate a Europei: de la Primul Război Mondial până în zilele noastre*, Editura Humanitas, București, 2023.
13. Dușu, Alesandru, *Armata română în război (1941-1945)*, Editura Enciclopedică, București, 2016.
14. Hillgruber, Andreas, *Hitler, regele Carol și mareșalul Antonescu: relațiile româno-germane (1938-1944)*, Editura Humanitas, București, 2007.